

АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Застосування комп'ютерної техніки вносить значні зміни до організації бухгалтерського обліку, причому із допоміжного засобу обчислювальна техніка перетворюється на визначний чинник організації обліку. Ці зміни зумовлені тим, що змінюються способи обробки даних, при яких забезпечується різна швидкість надання звітної інформації.

При комп'ютерній формі бухгалтерського обліку зміст форми обліку розширюється й поглиблюється; вона починає визначати не лише методологічні, але й і технологічні та інформаційні аспекти організації бухгалтерського обліку й обробки облікової інформації. Застосування комп'ютерів дозволило автоматизувати робоче місце бухгалтера й підняти на новий рівень процес реєстрації господарських операцій. Бухгалтер працює на комп'ютері в діалоговому (інтерактивному) режимі, використовує зворотній зв'язок в процесі обробки інформації й отримання відповідних вихідних документів.

Єдність інформаційної бази й повний автоматизований технологічний процес забезпечується за рахунок одноразового введення інформації. Інтеграція обробки даних первинного обліку й адаптація програмного забезпечення до потреб користувачів досягається шляхом застосування різних комп'ютерних програм. Крім того, комп'ютерна форма обліку має ряд переваг перед ручною, серед яких основними є вбудовані бухгалтерські знання (в програму вбудовуються правила формування тих чи інших проводок господарських операцій, тобто форма бухгалтерського обліку наповнюється специфічними бухгалтерськими знаннями), паралельне ведення обліку за декількома стандартами (на базі одних й тих же одноразово введених даних можна отримувати декілька систем оцінок та показників, що розраховуються за різними методиками) тощо [3].

Автоматизація обліку ставить нові вимоги до первинної інформації. Різноманітність форм подання такої інформації, що надходить до бухгалтерії, дозволяє вести зведений облік безпосередньо на підставі первинних документів без попереднього їхнього накопичення та узагальнення. Відмінності технології документування в комп'ютеризованих системах обліку наступні:

а) накопичення й первинна обробка облікових даних базуються на використанні комп'ютерів безпосередньо на робочих місцях облікових працівників (в цехах, на складах, в бухгалтерії). При цьому скорочується потік паперових документів та здійснюється перехід до безпаперової технології обліку;

б) обробка даних документування здійснюється за принципом поєднання процесів складання первинного документа та введення його до комп'ютерної бази даних;

в) можливість автоматичної реєстрації первинної інформації за допомогою таких засобів, як технологічні датчики, сканери штрихових кодів (для обліку товарно-виробничих запасів), касові апарати (для обліку виручки від реалізації в роздрібній торгівлі), смарт-картки (для обліку роботи й заробітної плати), ваги, годинники, лічильники, вимірвальна тара тощо. Така технологія первинного обліку дозволяє без будь-якої попередньої реєстрації облікових даних та їхнього накопичення вручну отримати усі необхідні звітні дані безпосередньо на підставі первинних документів [4].

При комп'ютеризації обліку зберігається подвійний запис, навіть якщо операції фіксуються одного разу за допомогою відповідного коду. Записана одного разу інформація залежно від програми обробки може бути використана багаторазово, в тому числі й в розрізі кореспондуючих рахунків для отримання дебетових й кредитових оборотів.

Комп'ютеризація внесла зміни й до інших елементів методів бухгалтерського обліку. Наприклад, з застосуванням штрихових кодів, проведення інвентаризації, не змінюючи своєї економічної сутності, значно прискорюється, а способи її проведення докорінно змінюються. Так, заміна ручного перерахунку зчитуванням штрихових кодів дозволяє провести інвентаризацію без припинення поточних операцій на складах.

В умовах автоматизації розрахунків й групування нормативів існує можливість для переходу від складання нормативних калькуляцій на перше число місяця, кварталу, року до розробки їх на будь-яку дату поточного місяця. Це дозволяє відмовитися від щомісячного перерахунку залишків й точніше обчислювати фактичну собівартість збуту товарної продукції.

Оперативність результативної облікової інформації дозволяє посилити контроль над законністю та економічною ефективністю господарських операцій. У комп'ютерній системі бухгалтерського обліку є можливість посилити функцію контролю не підвищуючи й не ускладнюючи при цьому трудомісткості ведення обліку [2].

Незважаючи на всі переваги існує низка недоліків автоматизації обліку на підприємствах. Найпоширенішою проблемою впровадження програмного забезпечення є невиконання програмою тих функцій, які мали бути реалізовані, можливо через зміну облікового законодавства чи недостатню гнучкість програм для забезпечення специфічних функцій обліку. Цю ситуацію можна вирішити як правило двома шляхами: або відмовитися від програмного забезпечення через великі втрати, або ж піти на ризик і переписати програмний продукт за допомогою програмістів [5].

Підготовка та підвищення кваліфікації працівників в умовах впровадження автоматизованих облікових систем є як ніколи актуальною і може реалізовуватися у вигляді спеціалізованих курсів, тренінгів, консультацій, самостійного навчання [1].

Застосування комплексних програмних систем дозволяє радикально поліпшити ситуацію із організації обліку в цілому. Оскільки при комплексній автоматизації обліку таким системотворчим чинником є програмно реалізований набір формальних алгоритмів, бухгалтерський облік перестає просто представляти господарський процес у вигляді єдиного цілого, а починає перетворювати цей процес на організоване ціле. Фактично - це дозволяє здійснити перехід до концепції активної організації виробництва, роботи та управління в бухгалтерії, при якій організоване ціле є продуктом свідомої цілеспрямованої роботи бухгалтера.

Література:

1. Беспалько В.П. *Образование и обучение с участием компьютеров.* – М.: МПСИ, 2002. – 352 с.
2. Бобров В. *Вища економічна освіта на сучасному етапі розвитку суспільства // Вища освіта України.* – 2002. № 2. – С. 16-24.
3. *Бухгалтерський облік і фінансова звітність – об'єкти фінансового контролю / Авт. – упор. І.Б. Стефанюк, С.М. Кіруца, М.В., М.В. Бариніна-Закірова.* – 2003. – 304 с.
4. Грабова Н.М. *Теорія бухгалтерського обліку 2001: Навч. посібник / Під ред. М.В. Кутельного.* – 2001. – 272 с.
5. Онишко Ю. *"Переваги та недоліки автоматизації бухгалтерського обліку" // Матеріали 6-ої міжвузівської студентської наукової конференції "Проблеми обліку, аналізу і аудиту в умовах ринкової трансформації економіки" (28-29 листопада 2007р.).-Львів; Львівський інститут банківської справи, 2007.* – С.